

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 50 Volume: 10 Issue: 50

Haziran 2017 June 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

DÜŞÜNME STİLLERİ AÇISINDAN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS FOR THINKING STYLES

Metin KADİM*

Öz

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin karşılaştıkları durumlarda tercih ettikleri düşünme stillerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, öğrencilerin düşünme stillerinde; okudukları bölümlere, sınıf seviyelerine, cinsiyetlerine, öğretim türlerine ve yaşlarına göre anlamlı bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Vezirköprü Meslek Yüksekokulu'ndan toplam 130 öğrenci üzerinde yürütülen çalışmada, öğrencilerin düşünme stillerini belirlemek için Sünbül (2004) tarafından geliştirilen "Düşünme Stilleri Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS.21 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin öğretim türlerine ve yaş gruplarına göre tercih ettikleri düşünme stillerinde anlamlı farklılıklar olmadığı, buna rağmen öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere, sınıf seviyelerine ve cinsiyetlerine göre tercih ettikleri düşünme stillerinde anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda konu ile ilgili çeşitli önerilerde de bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Düşünme stilleri, Meslek Yüksekokulu, Meslek Yüksekokulu Öğrencileri.

Abstract

In this study that is conducted to examine the thinking styles of vocational high school students in different situations they encountered, it was investigated whether there is a meaningful relation between their thinking styles and their major, grades, genders, types of education, and ages or not. Descriptive scanning model was used in the study. The "Thinking Styles Scale" developed by Sünbül (2004) was used to determine students' thinking styles in a study carried out on a total of 130 students from Ondokuz Mayıs University, Vezirköprü Vocational School. SPSS.21 statistical package program was used in analyzing the data. According to findings obtained as a result of the research; it was determined that there was no meaningful difference in the thinking styles of the students depending on the education type and age, but there were significant differences in the thinking styles that the students preferred according to their major, class level, and gender. In addition, several proposals have been made about the subject as a result of this research.

Keywords: Thinking Styles, Vocational school, Vocational School Students.

Giriş

Tüm bireyler kişilik, yetenek, algı, zekâ, ilgi, vb. gibi birçok farklı özelliklere sahiptirler. Bireylerin sahip olduğu bu kişisel farklılıklar, yaşam boyunca diğer insanlarla ve çevreyle etkileşim sürecinde sergilenen davranışları etkileyen önemli özelliklerdir. Davranışları etkileyen bu farklılıklara ilişkin özelliklerin önemli görülenlerinden birisi de bireylerin günlük yaşam süreçlerinde kullandıkları düşünme stilleridir (Akbulut, 2006).

Kalıtımsal eğilimler ve özellikle ilk yaşantılar ile sonraki yaşamı sürecinde her birey; dünya ile ilişkisinde, onu algılamada, hedeflediği amaçlara ulaşmada ve problem çözmede belirli yaklaşımlar geliştirir. Bu süreçte birey; gerçeğin farklı yönlerine dikkat çeker, farklı türde veri toplar, bu verileri farklı şekilde düzenler, bunlardan farklı sonuçlar çıkarır, farklı kararlara ulaşır ve bu kararları da farklı biçimde uygular. Böylece farkında olsun ya da olmasın, her bireyde farklı bilgi işleme biçimleri diğer bir ifade ile bir iş yapılırken kullanılan yollar, yaklaşımlar yani stiller gelişir (Buluş, 2005).

"Stil" kavramı, yakın geçmişten bu güne, özellikle eğitim psikologları tarafından önemli ölçüde ilgi görmüş ve birbirinden farklı anlamda birçok kavram üretilmiştir. Bunların içinde bilişsel stiller, öğrenme stilleri ve düşünme stilleri en sıklıkla kullanılanlardır. Araştırmacılar tarafından öne sürülen ve çalışılan stil ilişkili kavramlar farklı olmalarına rağmen, hepsinin de becerilerden farklı olma gibi ortak bir özelliği vardır (Buluş, 2005). Bireyin becerilerini kullanmada ve bilgiyi işlemede tercih ettiği yol olarak tanımlanan stil kavramı aslında kendi başına bir beceri ya da yetenek değil, becerileri kullanmada bireyin yaptığı tercih olarak düşünülebilir (Sternberg, 1997; Zhang, 2002a). Stilin bir tercih olarak tanımlanması, onun becerilerden farklı olduğunu gösterir. Çünkü beceriler kişinin bir şeyi yapabilirliği ile ilgiliyken, stil bireyin, neyi nasıl yapmayı tercih ettiği ile ilgilidir. Bu nedenle, çeşitli stiller iyi veya kötü değil, sadece farklıdır (Duru,

* Öğr. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Vezirköprü Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bak. ve Gençlik Hiz. Bölümü

2004). İnsanlar tek bir stilden çok, bir stil profiline sahiptirler. Çünkü stiller durum ve koşullara göre değiştirilebilir ve yaşam boyunca çeşitlenebilir.

Düşünme, özel düşünme becerilerinin tümünden oluşan karmaşık bir süreçtir. Düşünme süreci, dış dünyadaki nesne ve olayları semboller haline çevirme olarak da tanımlanabilir. Bir başka görüşe göre, düşünmek, gerçeğin anlaşılması için gösterilen zihinsel etkinliktir. Bu tanımdan hareketle, düşünmenin, bilginin anlamlandırılması ve gerçeğin anlaşılmasına çalışılması için gösterilen çaba olduğu sonucuna varılabilir (Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu, 2008; Sünbül, 2004; Zhang, 2002b).

Sternberg (1995)'e göre düşünme stili, bireyin becerilerini kullanmada tercih ettiği yol, yöntem olarak tanımlanmıştır. Ayrıca düşünme stillerini, bireylerin karşılaştıkları çeşitli problemlere, olaylara, olgulara ve değişkenlere karşı zihinsel süreçler sonucu sergilediği yaklaşım ve eğilimler olarak da tanımlamak mümkündür. Düşünme stilleri, bir bilgiyi nasıl aldığımız ve işleyebilmemizle yakından ilgilidir. Hepimizin her bir stilin miktarında değişiklik gösterdiğimiz bir profilimiz mevcuttur, ancak herhangi bir profile bağımlı değildir. Farklı görev ve durumlara uyum sağlamak için stillerimizi değiştirebiliriz (Sünbül, 2004). Bu bakımdan düşünme stilleri iyi ya da kötü şeklinde sınıflandırılmaz, sadece stiller arasında farklılıklarından söz edilebilir (Tufan ve Coşkun, 2009; Balkıs, 2006).

Sternberg (1997)'in yaklaşımında, işlevler, biçimler, düzeyler, kapsam ve eğilimler olmak üzere beş kategori altında toplam on üç stil vardır. Bireylerin zihinsel açıdan kendini yönetme şekillerine bağlı olarak düşünme stilleri şu şekilde özetlenebilir:

- a) İşlevsel açıdan bakıldığında özerk düşünenler yaptıkları işleri kendi yöntemiyle üretmeyi, oluşturmayı, tasarlamayı ve yapmayı seven kişiler olarak açıklanmaktadır. Kuralcı düşünenler ise başkaları tarafından kendisine denileni yapmaktan, yönergeleri izlemekten hoşlanırlar. Diğer yandan yargısal düşünenler insanları, eşyaları değerlendirmek ve yargılamak hoşlarına gider.
- b) Biçimsel açıdan değerlendirildiğinde tekilci düşünenler yaptıkları bir işi bir anda yapmayı, bütün enerjisini ve materyallerini o işe vermeyi severler. Aşamalı düşünenler birçok işi hemen yapmayı, her birini ne zaman yapacaklarını, işlerden hangisine öncelik vereceklerini belirlemeyi tercih ederler. Eş değerci düşünenler ise birçok işi hemen yapmayı severler, ancak öncelikli olanları belirlemede sıkıntı yaşamaktadırlar. Kurlsız düşünme stilinekiler olaylara ve problemlere karşı rastgele bir yaklaşım izlemekten hoşlanırlar. Sistemleri, kendilerine rehberlik yapılmasını sevmezler ve neredeyse bütün yönergelerden pek hoşnut olmazlar.
- c) Düzey açısından incelendiğinde bütüncül düşünenlerin büyük resimlerle, genellemelerle ve soyut şeylerle ilgilenmekten hoşlandığı görülür. Ayrıntıcı düşünenler ayrıntılara önem verirler, özel şeylerle ve somut örneklerle ilgilenmeyi severler.
- d) Kapsam açısından ele alındığında içe dönük düşünenlerin tek başına çalışmayı sevdiğikleri, kendi içinde yoğunlaşmayı tercih ettikleri ve kendi kendilerine yeten bireyler oldukları görülecektir. Dışa dönük düşünenler ise başkalarıyla beraber çalışmayı severler, dışarı yoğunlaşır, başka kişilerle ilişki kurmak hoşlarına gider.
- e) Eğilim açısından bakıldığında yenilikçi düşünenler işleri yeni yöntemleriyle yapmayı tercih eder ve geleneklere karşı meydan okurlar. Gelenekçi düşünenler ise yaptıkları işleri denenmiş yöntemlerle yapmaktan ve gelenekleri izlemekten hoşlanırlar.

Görüldüğü üzere kişiler bir probleme yönelik olarak birçok düşünme biçimine sahiptir, ancak karşılaştıkları özel durumlara göre bunlardan bazılarını ağırlıklı olarak kullanmaktadırlar. İnsanlar düşünme stilleri bakımından farklılıklar gösterebilirler. Toplumun farklı katmanlarını oluşturan gruplar ve toplulukların da problemlere ve karşılaştıkları durumlara gösterecekleri eğilimleri doğal olarak farklılıklar gösterecektir. Öğrenciler de farklı meslek grupları gibi kendilerine özgü düşünme biçimlerine sahip olabilirler (Başol ve Türkoğlu, 2009).

Günümüz bilgi toplumunda eğitim-öğretim sürecinin temel amacı; öğrenenlerin belirli bir bilgi birikimini belirli öğrenme zamanlarında öğrenmelerinden çok, esnek öğrenme zamanlarında, öğrenenlerin kendi öğrenme süreçlerinin sorumluluğunu taşıyarak, deneyimlerine, hazır bulunuşluklarına, yeteneklerine göre bilgiyi yapılandırmalarıdır. Öğrenenlerin geçmiş yaşantıları, öğrenme stilleri, hazır bulunuşluk düzeyleri, düşünme stilleri öğrenmelerine yön veren etmenlerdendir (Durdukoca, 2011).

Öğrencilerin, gerek günlük aktivitelerini gerçekleştirirken gerekse öğrenme sürecinde davranış edinmeye çalışırken, becerilerini işe koşturmak için tercihen kullandıkları düşünme stillerini bilmek ve açıklamak, hatta bunlardan yaratıcılık ve sorgulama temelli olanları geliştirmek, özellikle akademik boyut başta olmak üzere her alanda performanslarını yükseltmek ve okulun üretkenliğini arttırmak bakımından önemli yararlar sağlar ve bunun eğitsel bir gereksinim olduğu yadsınamaz. Çünkü gerek öğrenciler gerekse öğretmenler hem kendilerinin hem de diğer insanların genelde nasıl düşündükleri konusunda çok az düşünme, hatta hemen hemen hiç düşünmeme eğilimindedirler. Oysa araştırmalar, düşünme stiline bireyi, gerçekleştirdiği her aktivitede etkileyen nitelikte bir özellik olduğunu göstermektedir (Akbulut, 2006)

Bireylerde düşünme stilleri; yaş, kardeş sayısı, medeni durum, cinsiyet, öğrenme ortamları, sınıf düzeyi, çalışma alanı, okul türü, anne-baba eğitim düzeyi, ekonomik durum, vb. farklı durumlara göre değişiklik gösterebilmektedir (Zhang, 2001). Düşünme insanların yaşamlarında çok önemli bir kavram olmasına rağmen her insan için ortak bir düşünme paydasından söz etmek neredeyse olanaksızdır. Çünkü her insan özel bir varlıktır ve herkesin stilleri farklıdır. Her bireyin yaşam anlayışı, yemek tarzı, hobileri ve buna benzer özellikleri nasıl farklıysa düşünme stilleri de farklılık göstermektedir. Dolayısıyla bireyler aynı olaylar karşısındaki tutum ve düşünceleri farklı olabilir. Diğer bir taraftan öğrenme davranışı da düşünmenin bir boyutu olup düşünmeye bağımlı gerçekleşmektedir. Dolayısıyla bireyler nasıl öğrenirken bireysel farklılıklara sahiplerse aynı doğrultuda düşünmede bireysel farklılıklarla paralel değişmektedir (Yaşar ve Erol, 2015). Düşünme stillerinin farklı durumlara göre değişiklik göstermesi araştırmacıların da ilgisini çekmiş, bu konu birçok araştırmanın temel çıkış noktasını oluşturmuştur (Akbulut, 2006; Balkıs, 2006; Başol ve Türkoğlu, 2009; Çubukçu, 2004; Dinçer ve Saracaloğlu, 2011; Durdukoca, 2011; Duru, 2002; Fer, 2005; Palut, 2008; Tufan ve Coşkun, 2009). Özellikle de düşünme stilleri ve akademik başarı arasındaki ilişki son yıllarda büyük ilgi görmüştür. Bu konuda yapılan araştırmalar, belli düşünme stillerinin, öğrencilerin akademik başarısını ve performansını etkileyen faktörlerden biri olduğunu göstermiştir (Artut Dinç ve Bal, 2008; Buluş, 2005; Çatalbaş, 2006; Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu, 2008; Stenberg, 1997; Yıldız ve Fer, 2013). Ayrıca öğretmenlerin düşünce stilleri de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. (Balgamış ve Baloğlu, 2010; Emir, 2013; Özbaş ve Uluçınar Sağır, 2014; Sevinç ve Palut, 2008; Zhang 2004). Düşünme stilleri, iş yaşamında, kişiler arası ilişki süreçlerine bağlı olarak günlük yaşamda ve akademik yaşamda (akademik performans, öğrenme ve yaratıcılık gibi) oldukça etkili bir değişken olduğunu göstermesi bakımından önemlidir (Artut Dinç ve Bal, 2008; Duru, 2004).

Düşünme stilleri ile ilgili araştırmalar göz önüne alındığında, bu konuda farklı çalışmaların var olduğu fakat çalışma grubu olarak meslek yüksekokulu öğrencilerinin hiç alınmadığı gözlenmiştir. Yapılan bu çalışmanın, bireylerin düşünsel yapısının geliştirilmesi bakımından farklı düşünme stillerine sahip olduklarının betimlenmesi, meslek yüksekokulu öğrencilerinin sahip oldukları düşünme stillerinin belirlenmesi ve bu stillere uygun öğretim programları ile öğretim ortamlarının oluşturulması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, meslek yüksekokulu öğrencilerinin karşılaştıkları durumlarda tercih ettikleri düşünme stillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin düşünme stillerinde; öğrenim gördükleri bölümlere, sınıf seviyelerine, cinsiyetlerine, öğretim türlerine ve yaşlarına göre anlamlı bir ilişki olup olmadığı sorgulanmıştır.

1.2. Araştırma Modeli

Araştırma betimsel tarama modeli çerçevesinde ve anket uygulaması şeklinde yürütülmüştür. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlarken; tarama araştırmaları, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum, vb. özelliklerinin belirlendiği ve genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük örneklemeler üzerinde yapılan araştırmalardır. Eğitim alanındaki araştırmalarda, betimsel tarama çalışmaları en yaygın kullanılan yöntemdir, çünkü araştırmacılar bireylerin, grupların ya da (bazen) fiziksel ortamların (okul gibi) özelliklerini (yetenekler, tercihler, davranışlar, vb.) özetler (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

1.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Vezirköprü Meslek Yüksekokulu'ndan 65 erkek, 65 de kız olmak üzere toplam 130 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrencilerin 40'ı Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri bölümünde, 40'ı Ormancılık bölümünde, 30'u Bilgisayar Teknolojileri bölümünde ve 20'si de Muhasebe ve Vergi bölümünde öğrenim görmektedir. Örneklemin bu şekilde belirlenmesinde seçkisiz örneklemelerden tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme, evrendeki alt grupların belirlenip bunların evren büyüklüğü içindeki oranlarıyla örnekleme temsil edilmelerini sağlamayı amaçlayan bir örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Evrende göz önünde bulundurulmuş alt tabakalar öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerdir. Bu sayede örneklemin evrenin temsil düzeyini artırarak sonuçların genellenebilmesi yani dış geçerliğin artırılması amaçlanmıştır. Ayrıca bölümlerden öğrenci seçiminde cinsiyet ve sınıf seviyesi olarak eşit sayıda öğrenci olmasına özen gösterilmiştir. Bu sayede verilerin çeşitli değişkenler açısından analizinde iç geçerliği artırılmaya çalışılmıştır.

2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmadaki verilerin toplanmasında, öğrenciler ile ilgili demografik bilgilerin yer aldığı “Kişisel Bilgi Formu” ile öğrencilerin düşünme stillerini belirlemek amacıyla, Sünbül (2004) tarafından geliştirilen “Düşünme Stilleri Ölçeği” kullanılmıştır.

Düşünme stilleri ölçeğinin orijinalinde 104 madde bulunmaktadır. Ölçeğin her bir maddesinde kişinin karşılaştığı bir bilgi ve sorun durumunda zihinsel olarak bazı düşünce kalıplarını ve biçimlerini ortaya koyan bir durum sunulmakta, bireylerin bu durumu ne sıklıkla gerçekleştirdiklerini ölçek üzerinde belirtmeleri istenmektedir.

Ölçek 5 ana başlık altında toplam 13 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu 5 ana başlık ile 13 alt boyut sırasıyla: 1.İşleve göre; özerk, kuralcı, yargılayıcı; 2.Biçime göre; tekil, aşamalı, eş değerci, kuralsız; 3.Düzeğe göre; bütüncül, ayrıntıcı; 4.Kapsama göre; içe dönük, dışa dönük; 5.Eğilime göre; yenilikçi ve gelenekçi düşünme stilleridir. Düşünme stilleri ölçeğinde her bir alt boyut 8 maddeden oluşmaktadır. Olumlu yöndeki ifadeleri içeren ölçek maddeleri; her zaman-5, sık sık-4, bazen-3, nadiren-2, hiçbir zaman-1 şeklinde puanlanmaktadır.

Ölçeğin tümünden alınan puan yoktur çünkü bir temel boyut altında yer alan alt ölçeklerde bulunan ve bireyde baskın olan bir düşünme stilini diğer boyutlardan bağımsız olarak ölçmektedir. Puanların analizi de alt ölçek bazında yapılmaktadır; bu doğrultuda alt ölçek puanı bu ölçeğe ait puanların toplanması ve bu toplamın o alt ölçekteki madde sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Bir alt ölçekten elde edilen puanlar ise kişileri temel boyut altında yer alan düşünme stiline göre gruplandırmak için kullanılmaktadır. Çünkü her birey en yüksek puanı aldığı temel düşünme boyutu altındaki alt ölçeğe ait olan düşünme stiline atanmaktadır.

Bireyin bir boyuta giren maddelerden aldığı puanlar toplanarak, her bir birey için 13 boyutta ölçek puanı elde edilmektedir. Kuramsal olarak her bir madde için puanlama 1 ile 5 arasında değiştiği için ölçeğin bir alt boyutundan elde edilebilecek toplam puan en yüksek 40, en düşük 8’dir. Puan arttıkça adı geçen alt boyutta düşünme stili yüksek düzeyde olduğu kabul edilmektedir. Yüksek puan, ilgili düşünme stiline yüksek düzeyde olduğunun bir göstergesidir (Sünbül, 2004).

Sünbül (2004) ölçeğin yapı geçerliliğini doğrulayıcı faktör analizi teknikleri ile test etmiş ve orijinal ölçekteki on üç boyutlu yapının korunduğunu ortaya koymuştur. Sünbül (2004) ölçeğin alt boyutların ait Cronbach alpha iç tutarlılık katsayılarının tüm alt ölçekler için .70 ile .861 arasında değiştiğini belirtmiştir. Ölçeğin bu araştırmada tüm maddeleri için Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .93 olarak tespit edilmiştir. Alt boyutlara bakıldığında Cronbach alpha katsayılarının .81 ile .91 arasında değiştiği görülmüştür. Büyüköztürk (2007)’e göre Cronbach alpha düzeyinin .70 sınırının üzerinde olması ölçeğin ve alt boyutlarının iç tutarlılığının yeterli düzeyde olduğunu gösterir. Buna göre ölçeğin iç tutarlılığının oldukça yeterli olduğu söylenebilir.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada, “Düşünme Stilleri Ölçeği” ile elde edilen verilerin analizinde SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Bu süreçte ilişkisel örneklemeler için t testi ve tek faktörlü varyans analizi uygulanmıştır. Öğrencilerin sınıf seviyesine, cinsiyetine, öğretim türüne göre incelenmesinde t-testi; okudukları bölüme ve yaşına göre incelenmesinde ise tek faktörlü varyans analizi yapılmıştır. Ayrıca gruplar arası farklılığın hangi gruplarda olduğunu saptamak amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden tukey testi kullanılmıştır.

1.4. Bulgular ve Tartışma

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin düşünme stilleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yürütülen araştırmadan elde edilen veriler değerlendirilerek analiz edilmiş, bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgilere yer verilmiştir:

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Demografik Özellikler	Frekans (N: 147)	Yüzde (%)	
Bölüm	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü	40	30,8
	Ormancılık Bölümü	40	30,8
	Bilgisayar Teknolojileri Bölümü	30	23,1
	Muhasebe ve Vergi Bölümü	20	15,3
Sınıf	1. sınıf	65	50,0
	2. sınıf	65	50,0
Cinsiyet	Kız	65	50,0
	Erkek	65	50,0
Öğretim Türü	1. Öğretim (Gündüz)	73	56,2
	2. Öğretim (Gece)	57	43,8
Yaş	18 yaş ve altı	18	13,8

19-20 yaş	55	42,3
21-22 yaş	30	23,1
23 yaş ve üzeri	27	20,8

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin; %30,8'i çocuk bakımı ve gençlik hizmetleri bölümünde, %30,8'i ormancılık bölümünde, %23,1'i bilgisayar teknolojileri bölümünde ve %15,3'ü de muhasebe ve vergi bölümünde eğitim-öğretim görmektedir. Öğrencilerin %50,0'si kız, %50,0'si erkek; yine %50,0'si 1.sınıf, %50,0'si de 2. sınıftır. Araştırmaya katılan bireylerin %56,2'sinin 1.öğretim (gündüz), %43,8'inin ise 2. öğretim (gece) öğrencisi olduğu ve %13,8'inin 18 ve daha altı yaşlarda, %42,3'ünün 19-20 yaşlar arasında, %23,1'inin 21-22 yaşlar arasında, %20,8'inin de 23 ve daha üzeri yaşlarda olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin düşünme stili puanlarında öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için tek faktörlü varyans analizi yapılmış ve bulgular Tablo 2'de verilmiştir:

Tablo 2: Öğrencilerin Düşünme Stilleri Puanlarının Bölüme Göre Varyans Analizi Sonuçları

Düşünme Stilleri	Sınıf	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Özerk Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	33,95	3.536	,224	,879	
	Ormancılık	40	34,60	3.760			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	34,46	3.191			
	Muhasebe ve Vergi	20	34,35	4.579			
Kuralcı Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	30,12	4.415	,719	,542	
	Ormancılık	40	31,47	4.992			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	31,16	4.426			
	Muhasebe ve Vergi	20	30,30	4.317			
Yargılayıcı Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	26,40	5.162	3,904	,010	1-2 1-4
	Ormancılık	40	29,55	4.373			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	28,36	4.582			
	Muhasebe ve Vergi	20	30,50	6.653			
Tekil Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	29,65	4.726	,068	,977	
	Ormancılık	40	29,70	4.207			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	29,26	4.233			
	Muhasebe ve Vergi	20	29,50	3.546			
Aşamalı Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	31,22	4.714	,199	,897	
	Ormancılık	40	31,95	5.068			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	31,83	4.235			
	Muhasebe ve Vergi	20	31,90	4.153			
Eş Değerci Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	26,60	5.592	1,614	,189	
	Ormancılık	40	28,25	4.823			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	27,13	4.216			
	Muhasebe ve Vergi	20	29,30	5.151			
Kuralsız Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	27,12	6.532	,697	,556	
	Ormancılık	40	27,05	5.491			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	25,96	5.511			
	Muhasebe ve Vergi	20	28,35	4.837			
Bütüncül Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	27,60	6.229	,648	,586	
	Ormancılık	40	29,12	4.398			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	28,83	4.518			
	Muhasebe ve Vergi	20	28,95	6.073			
Ayrıntıcı Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	27,67	5.379	,318	,812	
	Ormancılık	40	28,40	3.921			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	28,40	4.375			
	Muhasebe ve Vergi	20	28,85	5.724			
İçe Dönük Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	27,27	6.819	2,242	,087	
	Ormancılık	40	29,85	4.417			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	28,83	5.452			
	Muhasebe ve Vergi	20	30,80	5.434			
Dışa Dönük Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	31,30	6.441	,143	,934	
	Ormancılık	40	30,47	5.354			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	30,83	4.488			
	Muhasebe ve Vergi	20	30,95	6.168			
Yenilikçi Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	30,37	5.673	,627	,599	
	Ormancılık	40	31,52	5.053			
	Bilgisayar Teknolojileri	30	30,96	5.810			
	Muhasebe ve Vergi	20	32,25	4.843			
Çelenekçi Düşünme Stili	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hiz.	40	26,82	7.016	1,179	,321	
	Bilgisayar Teknolojileri	40	29,80	4.609			

Tablo 2’de yapılan varyans analizi sonuçlarına göre; öğrencilerin yargılayıcı [$F(130)=3,904$, $p<,05$] düşünme stili puanları ile öğrenim gördükleri bölümler arasındaki farklılığın anlamlı olduğu, diğer düşünme stilleri puanları ile öğrenim gördükleri bölümler arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır [$p>,05$]. Bu araştırma bulgusu, Buluş (2005)’un Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 4 farklı anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının düşünme stillerine ilişkin yaptığı çalışma bulgusuyla paralellik göstermektedir. Aynı şekilde Balkıs (2003) ve Durdukoca (2011) de üniversite öğrencilerinin düşünme stillerini öğrenim görülen alan açısından incelemişler ve anlamlı farklılıklara ulaşmışlardır. Öğrencilerin düşünme stili puanlarının öğrenim gördükleri bölümlere göre ortalama değerleri incelendiğinde; araştırmaya dahil edilen bölümlerin tamamında özerk düşünme stili alt boyutundaki ortalama puanların diğer alt boyutlardaki ortalama puanlara oranla daha yüksek olduğu, Ormançılık, Bilgisayar Teknolojileri ve Muhasebe ve Vergi bölümlerinde kuralsız düşünme stili, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri bölümünde ise yargılayıcı düşünme stili alt boyutundaki ortalama puanların diğer alt boyutlardaki ortalama puanlara oranla daha düşük olduğu belirlenmiştir. Buna göre; araştırmanın yürütüldüğü meslek yüksekokulu öğrencilerinin bölüm fark etmeksizin geneli işleri kendi yöntemleriyle üretmeyi, oluşturmayı, tasarlamayı ve yapmayı sevmekte ve çok az belirlenmiş yapıları kullanmaktadır. Bu durumun sebebi olarak, üniversite çağıyla birlikte bireylerin aile ortamından ayrılarak yeni bir yaşam tarzı benimsemeleri ile aile etkisinden uzaklaşmaları, rehberlik ve yönergeleri reddederek değişen ortam, mekân ve sosyal çevre şartlarına bireysel olarak daha özgür bir yaklaşımla uyum sağlamaya çalışmaları gösterilebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin düşünme stili puanlarında sınıf seviyelerine göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için t-Testi yapılmış ve bulgular Tablo 3’de verilmiştir:

Tablo 3: Öğrencilerin Düşünme Stilleri Puanlarının Sınıfa Göre t-Testi Sonuçları

Düşünme Stilleri	Sınıf	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Özerk Düşünme Stili	1.Sınıf	65	33,87	4,09	128	-1,413	,160
	2.Sınıf	65	34,78	3,17			
Kuralcı Düşünme Stili	1.Sınıf	65	30,72	4,67	128	-,210	,834
	2.Sınıf	65	30,89	4,51			
Yargılayıcı Düşünme Stili	1.Sınıf	65	29,12	5,28	128	1,464	,146
	2.Sınıf	65	27,78	5,13			
Tekil Düşünme Stili	1.Sınıf	65	28,81	4,14	128	-2,007	,047
	2.Sınıf	65	30,29	4,24			
Aşamalı Düşünme Stili	1.Sınıf	65	31,26	4,71	128	-1,068	,287
	2.Sınıf	65	32,12	4,48			
Eş Değerci Düşünme Stili	1.Sınıf	65	27,73	5,27	128	,208	,835
	2.Sınıf	65	27,55	4,81			
Kuralsız Düşünme Stili	1.Sınıf	65	27,44	5,46	128	,841	,402
	2.Sınıf	65	26,60	5,99			
Bütüncül Düşünme Stili	1.Sınıf	65	28,81	5,61	128	,545	,587
	2.Sınıf	65	28,30	4,98			
Ayrıntıcı Düşünme Stili	1.Sınıf	65	28,29	5,50	128	,110	,913
	2.Sınıf	65	28,20	3,92			
İçe Dönük Düşünme Stili	1.Sınıf	65	28,60	6,70	128	-,735	,463
	2.Sınıf	65	29,33	4,54			
Dışa Dönük Düşünme Stili	1.Sınıf	65	31,00	6,04	128	,234	,816
	2.Sınıf	65	30,76	5,18			
Yenilikçi Düşünme Stili	1.Sınıf	65	31,01	5,75	128	-,293	,770
	2.Sınıf	65	31,29	5,00			
Gelenekçi Düşünme Stili	1.Sınıf	65	27,83	5,81	128	-,393	,695
	2.Sınıf	65	28,24	6,22			

Tablo 3 incelendiğinde; öğrencilerin tekil [$t(130)=-2,007$, $p=,047$] düşünme stili puanları ile sınıf seviyeleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğu, diğer düşünme stilleri puanları ile sınıf seviyeleri arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı görülmektedir [$p>,05$]. Buna göre; 2.sınıf öğrencileri 1.sınıf öğrencilerine nazaran bir işi bir anda yapmayı, neredeyse tüm enerjisini ve materyalini o işe adamayı sevmekte ve birçok işle aynı anda uğraşmamayı tercih etmektedirler. Buradan hareketle eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde ödev, proje, araç-gereç yapımı, vb. konularda 2.sınıf öğrencilerinin zaman yönetimi açısından daha tecrübeli olmaları sebebiyle bu stili yoğun olarak tercih ettikleri düşünülebilir. Öğrencilerin düşünme stili puanlarının sınıf seviyelerine göre ortalama değerleri incelendiğinde; araştırmaya dahil edilen

hem 1.sınıf hem de 2.sınıf öğrencilerinin en yüksek puan ortalamalarının özerk düşünme stili alt boyutunda olduğu, en düşük puan ortalamalarının ise yine iki sınıf seviyesinde de kuralsız düşünme stili alt boyutunda olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin düşünme stili puanlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için t-Testi yapılmış ve bulgular Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4: Öğrencilerin Düşünme Stilleri Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Düşünme Stilleri	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Özerk Düşünme Stili	Erkek	65	34,66	3,47	128	1,026	,307
	Kız	65	34,00	3,86			
Kuralcı Düşünme Stili	Erkek	65	31,47	4,46	128	1,680	,095
	Kız	65	30,13	4,61			
Yargılayıcı Düşünme Stili	Erkek	65	29,46	4,64	128	2,228	,028
	Kız	65	27,44	5,62			
Tekil Düşünme Stili	Erkek	65	29,75	4,08	128	,536	,593
	Kız	65	29,35	4,42			
Aşamalı Düşünme Stili	Erkek	65	31,87	4,74	128	,456	,649
	Kız	65	31,50	4,48			
Eş Değerci Düşünme Stili	Erkek	65	28,38	4,91	128	1,685	,094
	Kız	65	26,90	5,07			
Kuralsız Düşünme Stili	Erkek	65	26,95	5,26	128	-,137	,891
	Kız	65	27,09	6,19			
Bütüncül Düşünme Stili	Erkek	65	29,29	4,44	128	1,583	,116
	Kız	65	27,83	5,97			
Ayrıntıcı Düşünme Stili	Erkek	65	28,87	4,17	128	1,517	,132
	Kız	65	27,61	5,24			
İçe Dönük Düşünme Stili	Erkek	65	30,24	4,62	128	2,604	,010
	Kız	65	27,69	6,41			
Dışa Dönük Düşünme Stili	Erkek	65	30,64	5,00	128	-,483	,630
	Kız	65	31,12	6,18			
Yenilikçi Düşünme Stili	Erkek	65	31,64	4,79	128	1,044	,298
	Kız	65	30,66	5,89			
Gelenekçi Düşünme Stili	Erkek	65	28,75	5,09	128	1,363	,175
	Kız	65	27,32	6,75			

Tablo 4'te elde edilen bulgular ışığında; öğrencilerin yargılayıcı [$t(130)=2,228$, $p=,028$] düşünme stili ve içe dönük [$t(130)=2,604$, $p=,010$] düşünme stili puanları ile cinsiyetleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğu, diğer düşünme stilleri puanları ile cinsiyetleri arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı tespit edilmiştir [$p>,05$]. Araştırma bulgularına göre; erkek öğrenciler kız öğrencilere nazaran insanları, eşyaları veya durumları değerlendirmekten ve yargılamaktan daha çok hoşlanmaktadırlar. Ayrıca erkek öğrenciler genellikle başkalarıyla beraber çalışmak yerine yalnız başına çalışmayı severler, kendi içlerine yoğunlaşırlar ve kendi kendilerine yeterler. Bu durumun sebebi olarak ise toplumumuzun cinsiyetlere yüklediği roller ve toplumun cinsiyet beklentileri gösterilebilir. Özellikle küçük ve kapalı olan toplumlarda kızlar birçok konuda biraz daha sessiz olurken, görüşlerini rahatça dile getiremezken; erkekler daha fazla söz sahibi olabilmekte, düşüncelerini ve eleştirilerini rahatça dile getirebilmektedirler. Bu nedenle de erkekler kızlara oranla daha fazla yargılayıcı davranışlarda bulunabilmektedir. Ayrıca toplumun kızlardan beklediği sevgi, şefkat gibi anaç duygular sebebiyle erkekler daha çok katı, duygusuz, somurtkan kişilikler olarak görülürken, kızlar daha cana yakın, sevecen ve sosyal bireyler olarak görülürler.

Bu araştırma bulgusuna paralel olarak, Artut Dinç ve Bal (2008), Balgemiş ve Baloğlu (2010), Balkıs (2003), Başol ve Türkoğlu (2009), Buluş (2005), Zhang (2001) gibi araştırmacılar da yaptıkları çalışmalarda düşünme stillerini cinsiyet değişkeni açısından incelemişler ve anlamlı farklılıklara ulaşmışlardır. Buna rağmen, Çubukçu (2004), Durdukoca (2011), Özbaş ve Uluçınar Sağır (2014), Yaşar ve Erol (2015) gibi araştırmacılar ise çalışmalarında cinsiyetin düşünme stillerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin düşünme stili puanlarında öğretim türüne göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için t-Testi yapılmış ve bulgular Tablo 5'te verilmiştir:

Tablo 5: Öğrencilerin Düşünme Stilleri Puanlarının Öğretim Türüne Göre t-Testi Sonuçları

Düşünme Stilleri	Öğretim	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Özerk Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	34,52	3,56	128	,665	,507
	2.Öğretim (Gece)	57	34,08	3,83			
Kuralcı Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	30,76	4,59	128	-,114	,909

	2.Öğretim (Gece)	57	30,85	4,58			
Yargılayıcı Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	28,16	5,79	128	-,712	,478
	2.Öğretim (Gece)	57	28,82	4,44			
Tekil Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	29,31	4,29	128	-,725	,470
	2.Öğretim (Gece)	57	29,85	4,19			
Aşamalı Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	31,60	4,13	128	-,250	,803
	2.Öğretim (Gece)	57	31,80	5,17			
Eş Değerci Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	27,78	4,73	128	,344	,731
	2.Öğretim (Gece)	57	27,47	5,42			
Kuralsız Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	27,08	5,69	128	,133	,895
	2.Öğretim (Gece)	57	26,94	5,82			
Bütüncül Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	28,73	5,61	128	,433	,666
	2.Öğretim (Gece)	57	28,33	4,90			
Ayrıntıcı Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	28,43	4,89	128	,519	,605
	2.Öğretim (Gece)	57	28,00	4,62			
İçe Dönük Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	28,93	5,73	128	-,085	,933
	2.Öğretim (Gece)	57	29,01	5,73			
Dışa Dönük Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	30,90	5,38	128	,045	,964
	2.Öğretim (Gece)	57	30,85	5,93			
Yenilikçi Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	31,05	5,55	128	-,237	,813
	2.Öğretim (Gece)	57	31,28	5,19			
Gelenekçi Düşünme Stili	1.Öğretim (Gündüz)	73	28,65	6,04	128	1,334	,184
	2.Öğretim (Gece)	57	27,24	5,90			

Tablo 5 incelendiğinde; öğrencilerin düşünme stili alt boyutları puanları ile öğretim türleri arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir [$p>,05$]. Öğrencilerin düşünme stili puanlarının öğretim türlerine göre ortalama değerleri incelendiğinde; en büyük farkın gelenekçi [$t(130)=1,334$, $p=,184$] düşünme stilinde olduğu belirlenmektedir. Buna göre; öğretim türleri arasındaki fark anlamlı olmasa bile 1.öğretim öğrencilerinin 2.öğretim öğrencilerine nazaran işlerini denemiş, doğru yöntemlerle yapmayı ve gelenekleri izlemeyi daha fazla tercih ettiklerini söylemek mümkündür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin düşünme stili puanlarında yaş gruplarına göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için tek faktörlü varyans analizi yapılmış ve bulgular Tablo 6'de verilmiştir:

Tablo 6: Öğrencilerin Düşünme Stilleri Puanlarının Yaşa Göre Varyans Analizi Sonuçları

Düşünme Stilleri	Yaş	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Özerk Düşünme Stili	17-18 yaş	18	34,16	3,58	,331	,803	
	19-20 yaş	55	34,16	4,01			
	21-22 yaş	30	34,16	3,99			
	23 ve üzeri	27	34,96	2,60			
Kuralsız Düşünme Stili	17-18 yaş	18	31,55	4,42	,847	,471	
	19-20 yaş	55	30,07	4,56			
	21-22 yaş	30	31,16	5,16			
	23 ve üzeri	27	31,40	3,99			
Yargılayıcı Düşünme Stili	17-18 yaş	18	28,55	4,73	,633	,595	
	19-20 yaş	55	28,01	4,95			
	21-22 yaş	30	29,56	6,14			
	23 ve üzeri	27	28,03	5,12			
Tekil Düşünme Stili	17-18 yaş	18	29,11	4,58	,297	,828	
	19-20 yaş	55	29,29	4,46			
	21-22 yaş	30	29,90	4,08			
	23 ve üzeri	27	30,00	3,86			
Aşamalı Düşünme Stili	17-18 yaş	18	30,27	5,30	1,045	,375	
	19-20 yaş	55	31,47	4,73			
	21-22 yaş	30	32,50	3,87			
	23 ve üzeri	27	32,22	4,55			
Eş Değerci Düşünme Stili	17-18 yaş	18	28,05	4,51	,649	,585	
	19-20 yaş	55	26,92	5,36			
	21-22 yaş	30	28,14	4,90			
	23 ve üzeri	27	28,73	4,88			
Kuralsız Düşünme Stili	17-18 yaş	18	28,92	5,21	,049	,986	
	19-20 yaş	55	27,16	6,44			
	21-22 yaş	30	28,70	5,01			
	23 ve üzeri	27	28,92	5,21			
Ayrıntıcı Düşünme Stili	17-18 yaş	18	28,16	6,44	,050	,985	
	19-20 yaş	55	26,20	5,01			
	21-22 yaş	30	28,10	4,22			
	23 ve üzeri	27	28,46	5,20			
İçsel Dönük Düşünme Stili	17-18 yaş	18	28,55	3,61	1,008	,966	
	17-18 yaş	18	29,38	5,46			

	19-20 yaş	55	28,27	6,46		
	21-22 yaş	30	30,56	4,56		
	23 ve üzeri	27	28,24	5,26		
Dışa Dönük Düşünme Stili	17-18 yaş	18	32,00	5,64	1,085	,358
	19-20 yaş	55	30,92	5,77		
	21-22 yaş	30	29,43	6,24		
	23 ve üzeri	27	31,66	4,28		
Yenilikçi Düşünme Stili	17-18 yaş	18	32,05	5,81	,410	,746
	19-20 yaş	55	30,76	5,21		
	21-22 yaş	30	30,80	5,41		
	23 ve üzeri	27	31,74	5,55		
Gelenekçi Düşünme Stili	17-18 yaş	18	29,16	5,96	1,216	,307
	19-20 yaş	55	28,25	6,52		
	21-22 yaş	30	26,30	5,94		
	23 ve üzeri	27	28,77	4,75		

Tablo 6’da yapılan varyans analizi sonuçlarına göre; öğrencilerin düşünme stilleri puanları ile yaşları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır [$p>,05$]. Öğrencilerin düşünme stili puanlarının yaşlara göre ortalama değerleri incelendiğinde; araştırmaya dahil edilen tüm yaş gruplarında özerk düşünme stili alt boyutundaki ortalama puanların diğer alt boyutlardaki ortalama puanlara oranla daha yüksek olduğu; 17-18 yaş ile 23 ve üzeri yaş gruplarında kuralsız düşünme stili, 19-20 yaş grubunda eş değerci düşünme stili ve 21-22 yaş grubunda ise gelenekçi düşünme stili alt boyutundaki ortalama puanların diğer alt boyutlardaki ortalama puanlara oranla daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu şekilde bir bulguya ulaşılmada araştırmaya katılan öğrencilerin genel olarak yakın yaş ortalamalarında olmalarının neden olduğu düşünülebilir. Nitekim bu araştırma bulgusu, Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2008)’nin yaptıkları araştırma bulgusuyla paralellik göstermektedir. Buna rağmen Balgamış ve Baloğlu (2010), Başol ve Türkoğlu (2009), Buluş (2005), Yaşar ve Erol (2015) gibi araştırmacılar ise çalışmalarında bireylerin yaşlarının düşünme stillerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

2. Sonuç ve Öneriler

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin karşılaştıkları durumlarda tercih ettikleri düşünme stillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılan araştırmaya; Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Vezirköprü Meslek Yüksekokulu’ndan 65 erkek, 65 de kız olmak üzere toplam 130 öğrenci katılmış ve veri toplama aracı olarak “Düşünme Stilleri Ölçeği” kullanılmıştır. SPSS 21.0 istatistik paket programı ile yapılan analizler neticesinde; öğrencilerin yargılayıcı düşünme stili puanları ile öğrenim gördükleri bölümler arasındaki farklılığın anlamlı olduğu, diğer düşünme stilleri puanları ile öğrenim gördükleri bölümler arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin düşünme stili puanlarının öğrenim gördükleri bölümlere göre ortalama değerleri incelendiğinde; araştırmaya dahil edilen bölümlerin tamamında özerk düşünme stili alt boyutundaki ortalama puanların diğer alt boyutlardaki ortalama puanlara oranla daha yüksek olduğu, Ormançılık, Bilgisayar Teknolojileri ve Muhasebe ve Vergi bölümlerinde kuralsız düşünme stili, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri bölümünde ise yargılayıcı düşünme stili alt boyutundaki ortalama puanların diğer alt boyutlardaki ortalama puanlara oranla daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf seviyelerine göre düşünme stillerinin değişip değişmediğinin incelenmesi neticesinde ise; tekil düşünme stili puanları ile sınıf seviyeleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğu, diğer düşünme stilleri puanları ile sınıf seviyeleri arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin düşünme stili puanlarının sınıf seviyelerine göre ortalama değerleri incelendiğinde; araştırmaya dahil edilen hem 1.sınıf hem de 2.sınıf öğrencilerinin en yüksek puan ortalamalarının özerk düşünme stili alt boyutunda olduğu, en düşük puan ortalamalarının ise yine iki sınıf seviyesinde de kuralsız düşünme stili alt boyutunda olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile düşünme stilleri ilişkilerinin incelenmesi sonucunda; yargılayıcı düşünme stili ve içe dönük düşünme stili puanları ile cinsiyetleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğu, diğer düşünme stilleri puanları ile cinsiyetleri arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin düşünme stili puanlarının cinsiyetlerine göre ortalamalarına bakıldığında ise; hem kız hem de erkek öğrencilerin en yüksek puan ortalamalarının özerk düşünme stiline olduğu, kızların en düşük puan ortalamalarının eş değerci düşünme stiline, erkeklerin ise kuralsız düşünme stiline olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda düşünme stilleri ile öğretim türü ilişkisine bakıldığında; öğrencilerin düşünme stili alt boyutları puanları ile öğretim türleri arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmüştür. 1.öğretim öğrencilerinin yüksek puan ortalamalarının özerk düşünme stiline, en düşük puan ortalamalarının ise kuralsız düşünme stiline olduğu görülmüştür. 2.öğretim öğrencilerinin ise yüksek puan ortalamaları yine özerk düşünme stiline iken, en düşük puan ortalamaları da kuralsız düşünme stiline düşmektedir.

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin düşünme stilleri ile yaşları arasındaki ilişkinin incelenmesi neticesinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanılmamıştır. Elde edilen düşünme stili puanlarının yaşlara göre ortalamaları incelendiğinde; araştırmaya dahil edilen tüm yaş gruplarında özerk düşünme stili ortalama puanların diğer alt boyutlardaki ortalama puanlara oranla daha yüksek olduğu; 17-18 yaş ile 23 ve üzeri yaş gruplarında kuralsız düşünme stili, 19-20 yaş grubunda eş değerci düşünme stili ve 21-22 yaş grubunda ise gelenekçi düşünme stili ortalama puanların diğer alt boyutlardaki ortalama puanlara oranla daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Araştırma neticesinde elde edilen sonuçlara göre şu önerileri sunmak mümkündür.

- Bireylerin farklı düşünme stiline sahip oldukları unutulmamalıdır.
- Bireylerin bireysel özelliklerine uygun eğitim-öğretim ortamları oluşturulabilir. Bu sayede daha kalıcı etkili öğrenmeler gerçekleştirilebilir.
- Öğrenme-öğretme süreci bireylerin düşünme stillerine cevap verebilecek şekilde düzenlenmesi yoluna gidilebilir.
- Bireylerin farklı düşünme stillerine uygun davranışlar sergileyebilecekleri dikkate alınarak, eğitim-öğretim sürecinde farklı projelere, çalışma önerilerine, ev ödevlerine, bireysel ve grup çalışmalarına vb. yer verilmesi sağlanabilir.
- Bireylerin kendi düşünme stillerinin farkında olmaları, öğrenmelerini kontrol edebilmelerine katkı sağlayacaktır. Eğitim kurumlarının ortamları bireylerin kendi düşünme stillerini tanımalarına olanak sağlayacak şekilde düzenlenebilir.
- Sadece Vezirköprü Meslek Yüksekokulu'nda yapılan bu çalışma farklı örneklem grupları üzerinde, özellikle de farklı meslek yüksekokullarda yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir. Bu sayede meslek yüksekokulu öğrencilerinin düşünme stilleri ve bunu etkileyen değişkenler belirlenip eğitim-öğretim süreci bu bağlamda daha verimli hale getirilebilir.

KAYNAKÇA

- AKBULUT, Efe (2006). "Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Düşünme Stil Profilleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi", *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 26-28 Nisan, Denizli, s. 510-528.
- ARTUT DİNÇ, Perihan ve BAL, A. Pınar (2008). "Lise Öğrencilerinin Geometri Başarıları ve Düşünme Stilleri Karşılaştırılması", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), s. 1-10.
- BALGAMIŞ, Esra ve BALOĞLU, Mustafa (2010). "Eğitim Yöneticilerinin Düşünme Stilleri Açısından Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, s. 01-10.
- BALKIS, Murat. (2003). *Üniversite Öğrencilerinin Düşünme Stilleri ile Kişilik Tipleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Psikososyal Değişkenler Açısından İncelenmesi (İnceleme-Metin)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BALKIS, Murat. (2006). *Öğretmen Adaylarının Davranışlarındaki Erteleme Eğilimlerinin Düşünme ve Karar Verme Tarzları İle İlişkisi (İnceleme-Metin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BAŞOL, Gülşah ve TÜRKOĞLU, Erkan (2009). "Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Düşünme Stilleri İle Kontrol Odağı Durumları Arasındaki İlişki", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), s. 732-757.
- BULUŞ, Mustafa (2005). "İlköğretim Bölümü Öğrencilerinin Düşünme Stilleri Profili Açısından İncelenmesi", *Ege Eğitim Dergisi*, 6 (1), s. 1-24.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (7.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener; ÇAKMAK KILIÇ, Ebru; AKGÜN, Ö. Erkan; KARADENİZ, Şirin ve DEMİREL, Funda (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (13.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- ÇATALBAŞ, Erkan (2006). *Lise Öğrencilerinin Düşünme Stilleri Akademik Başarı ve Ders Tutumları Arasındaki İlişki (İnceleme-Metin)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- ÇUBUKÇU, Zühal (2004). "Öğretmen Adaylarının Düşünme Stilleri Belirlenmesi", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), s. 87-106.
- DİNÇER, Beste ve SARACALOĞLU, A. Seda (2011). "Öğretmen Adaylarının Düşünme Stilleri Profillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(4), s. 701-744.
- DURDUKOCA, F, Şule (2011). "Öğretmen Adaylarının Düşünme Stilleri Açısından Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi", *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*. 27-29 Nisan, Antalya, s.1719-1724.
- DURU, Erdinç (2002). *Öğretmen Adaylarında Kişi-Durum Yaklaşımı Bağlamında Yardım Etme Davranışı Eğilimi, Empati ve Düşünme Stilleri İlişkisi ve Bu Değişkenlerin Bazı Psikososyal Değişkenler Açısından İncelenmesi (İnceleme-Metin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- DURU, Erdinç (2004). "Düşünme Stilleri: Kuramsal ve Kavramsal Çerçeve", *Eğitim Araştırmaları*, 14, s. 171-186.
- EMİR, Serap (2013). "Öğretmenlerin Düşünme Stilleri Eleştirel Düşünme Eğilimlerini Yordama Gücü (İstanbul-Fatih Örneği)", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), s. 325-347.
- FER, Seval (2005). Düşünme Stilleri Envanteri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5(2), s. 433-461.
- ÖZBAŞ, Nurseval ve ULUÇINAR SAĞIR, Şafak (2014). "Sınıf Öğretmenlerinin Düşünme Stilleri ve Kullandıkları Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), s. 305-321.
- PALUT, Birsan (2008). "Düşünme Stilleri ve Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki", *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, s. 1-11.
- SARACALOĞLU, A. Seda; YENİCE, Nilgün ve KARASAKALOĞLU, Nuri (2008). "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Düşünme Stilleri Açısından Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), s. 733-751.
- SEVİNÇ, Müzeyyen ve PALUT, Birsan (2008). "Öğretmen Düşünme Stilleri Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması ve Geçerlik - Güvenirlik Çalışması", *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 25(2), s. 1-19.

- STERNBERG, J. Robert (1995). *In Search of The Human Mind*. Orlando, US: Harcourt Brace.
- STERNBERG, J. Robert (1997). *Thinking Styles*. New York: Cambridge University Press.
- SÜNBL, A. Murat (2004). "Düşünme Stilleri Ölçeğinin Geçerliliği ve Güvenirliliği", *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 132(29), s. 25-44.
- TUFAN, Selmin ve COŞKUN, Gülce (2009). "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Düşünme Stilleri", *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 23-25 Eylül, Poster Bildiri, Samsun.
- YAŞAR, Metin ve EROL, Ahmet (2015). "Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Empatik Eğilim Düzeyleri ile Düşünme Stilleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi", *International Journal of Assessment Tools in Education*, 2(2), s. 38-65.
- YILDIZ, Göksel ve FER, Seval (2013). "Düşünme Stilleri ve Matematik Öz Kavramı Matematik Başarısına Göre Farklılaşır mı?" *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), s. 440-453.
- ZHANG, Li-Fang (2001). "Do Styles of Thinking Matter Among Hong Kong Secondary School Students?" *Personality and Individual Differences*, 31, s. 289-301.
- ZHANG, Li-Fang (2002a). "Thinking Styles and Modes of Thinking: Implications for Education and Research", *The Journal of Psychology*, 136, s. 245-261.
- ZHANG, Li-Fang (2002b). "Thinking Styles: Their Relationship With Modes of Thinking and Academic Performance", *Educational Psychology*, 22(3), s. 331-348.
- ZHANG, Li-Fang (2004). "Thinking Styles: University Students' Preferred Teaching Styles and Their Conceptions of Effective Teachers", *The Journal of Psychology*, 138(3), s. 233-252.